

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયલય અમદાવાદ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૨૯ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૬૫૯૫ સન ૨૦૦૯ માં

સાથે

નાગરિક અરજી નં. ૪૧૨ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૨૯ ન ૨૦૧૪ માં સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૦ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૪૮૪૭ સન ૨૦૧૦ માં સાથે

નાગરિક અરજી નં. ૪૧૫ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૦ સન ૨૦૧૪ માં

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૧ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૪૮૭૬ સન ૨૦૧૦ માં સાથે

નાગરિક અરજી નં. ૪૧૬ સન ૧૯૭૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૧ સન ૨૦૧૪ માં

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૨ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૪૮૭૯ સન ૨૦૧૦ માં સાથે

નાગરિક અરજી નં. ૫૩૩ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૨ સન ૧૯૭૪ માં સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૩ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૪૮૭૭ સન ૨૦૧૦ માં સાથે
નાગરિક અરજી નં. ૫૩૨ સન ૨૦૧૪
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૩ સન ૨૦૧૪ માં
પેટન્ટ પત્ર અપીલ ક્રમાંક ૩૪ સન ૨૦૧૪ માં
વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૭૮ સન ૨૦૧૦ સાથે પેટન્ટ પત્ર
અપીલ ક્રમાંક ૩૫ સન ૨૦૧૪ વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૨
સન ૨૦૧૦ માં, દિવાની અરજી ક્રમાંક ૫૨૯ સન ૨૦૧૪ સાથે,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૫ સન ૨૦૧૪ માં,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૬ સન ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૦ સન ૨૦૧૦ માં,
દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૧૭ સન ૨૦૧૪ સાથે,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૬ સન ૨૦૧૪ માં,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૭ સન ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૨ સન ૨૦૧૦ માં,
દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૧૮ સન ૨૦૧૪ સાથે,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૭ સન ૨૦૧૪ માં,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૮ સન ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૩ સન ૨૦૧૦ માં,
દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૧૯ સન ૨૦૧૪ સાથે,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૮ સન ૨૦૧૪ માં,
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૯ સન ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૯ સન ૨૦૧૦ માં, સાથે
દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૨૦ સન ૨૦૧૪ માં
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૩૯ સન ૨૦૧૪
સાથે
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૦ સન ૨૦૧૪

માં

વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૭૧ સન ૨૦૧૦

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૧ સન ૨૦૧૪

માં

વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૭૨ સન ૨૦૧૦

સાથે

દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૨૧ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૧ સન ૨૦૧૪માં સાથે લેટર્સ પેટન્ટ

અપીલ નં. ૪૨ સન ૨૦૧૪

વિશેષ દિવાનીની અરજી નં. ૪૮૭૩ સન ૨૦૧૦માં સાથે

દિવાનીની અરજી નં. ૫૨૭ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૨ સન ૧૭૦૭માં સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૩ સન ૨૦૧૪

વિશેષ દિવાનીની અરજી નં. ૪૮૭૪ સન ૨૦૧૦માં સાથે

દિવાનીની અરજી નં. ૪૨૨ સન ૧૭૦૭

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૩ સન ૨૦૧૪માં સાથે લેટર્સ પેટન્ટ

અપીલ નં. ૪૪ સન ૨૦૧૪

વિશેષ દિવાનીની અરજી નં. ૪૮૭૫ સન ૨૦૧૦માં સાથે

દિવાનીની અરજી નં. ૪૨૩ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૪ સન ૧૭૦૭માં સાથે લેટર્સ પેટન્ટ

અપીલ નં. ૪૫ સન ૨૦૧૪

વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૪૮ સન ૨૦૧૦ માં

સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૪૪ સન ૨૦૧૪

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૫ સન ૨૦૧૪ માં

સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૬ સન ૨૦૧૪

વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૪૯ સન ૨૦૧૦ માં
 સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૪૫ સન ૨૦૧૪
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૬ સન ૨૦૧૪ માં
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૪૭ સન ૨૦૧૪
 વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૦ સન ૨૦૧૦ માં
 સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૪૬ સન ૨૦૧૪
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૭ **of** ૨૦૧૪ માં
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૮ **of** ૨૦૧૪ માં
 સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નં. ૪૮૫૧ **of** ૨૦૧૦ માં
 સાથે સિવિલ અરજી નં. ૪૪૭ **of** ૨૦૧૪ માં
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૮ **of** ૨૦૧૪ માં
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૯ **of** ૨૦૧૪ માં
 સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નં. ૪૮૫૩ **of** ૨૦૧૦ માં
 સાથે સિવિલ અરજી નં. ૪૪૮ **of** ૨૦૧૪ માં
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૯ **of** ૨૦૧૪ માં
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫૦ **of** ૧૭૦૭૪ માં
 વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૪ સન ૨૦૧૦
 સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૪૯ સન ૨૦૧૪ માં
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૦ સન ૨૦૧૪
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૧ સન ૨૦૧૪ માં
 વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૫ સન ૨૦૧૦
 સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૫૦ સન ૨૦૧૪ માં
 લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૧ સન ૧૭૦૭૪
 સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૨ સન ૨૦૧૪ માં
 વિશેષ દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૬ સન ૨૦૧૦
 સાથે દિવાની અરજી ક્રમાંક ૪૫૧ સન ૨૦૧૪ માં

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૨ સન ૨૦૧૪
સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૩ સન ૧૭૦૭૪ માં
વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૭ સન ૨૦૧૦
સાથે દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૫૨ સન ૨૦૧૪
લેટર પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૩ ઓફ ૨૦૧૪ માં,
પત્ર પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૪ ઓફ ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૮ ઓફ ૨૦૧૦ માં,
પત્ર પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૪ ઓફ ૨૦૧૪ માં,
નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૫૩ ઓફ ૨૦૧૪ સાથે,
પત્ર પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૫ ઓફ ૨૦૧૪ સાથે,
વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૫૯ ઓફ ૨૦૧૦ માં
સાથે નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૫૫ સન ૨૦૧૪
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૫ સન ૨૦૧૪ માં
સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૬ સન ૨૦૧૪
વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૧ સન ૨૦૧૦ માં
સાથે નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૫૯ સન ૨૦૧૪
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૬ સન ૨૦૧૪ માં
સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૭ સન ૧૭૦૭૪
વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૪ સન ૨૦૧૦ માં
સાથે નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૬૧ સન ૨૦૧૪
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૭ સન ૧૭૦૭૪ માં
સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૮ સન ૧૭૦૭૪
વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૫ સન ૨૦૧૦ માં
સાથે નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૬૫ સન ૨૦૧૪
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૮ સન ૧૭૦૭૪ માં
સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૫૯ સન ૨૦૧૪

વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૮૬૬ સન ૨૦૧૦ માં
સાથે નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૪૬૭ સન ૨૦૧૪
વર્ષ ૨૦૧૪ ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫૯ માં વર્ષ ૨૦૧૪ ની
લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૬૦ સાથે વર્ષ ૨૦૧૦ ની વિશેષ નાગરિક
અરજી નં. ૪૮૬૮ માં સાથે
દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૭૦ સન ૨૦૧૪ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક
૬૦ સન ૨૦૧૪ માં સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૬૧ સન
૨૦૧૪ વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૭૦ સન ૨૦૧૦ માં સાથે
દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૭૨ સન ૨૦૧૪ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક
૬૧ સન ૨૦૧૪ માં સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક ૬૨ સન
૧૭૦૭૪ વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૮૮૦ સન ૨૦૧૦ માં સાથે
દીવાની અરજી ક્રમાંક ૪૭૪ સન ૨૦૧૪ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ક્રમાંક
૬૨ સન ૨૦૧૪ માં

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ અકિલ કુરેશી અને માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ
મોહિન્દર પાલ

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને આ ચુકાદો જોવા માટે

મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભ માટે મોકલવાનું કે નહીં ?

૩ શું તેમના લોર્ડશીપ્સ ચુકાદાની શુદ્ધ નકલ જોવા ઈચ્છે છે ?

૪ શું આ કેસમાં ભારતના સંવિધાન, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન અંગે અથવા
તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ આદેશ અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વનો
પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે ?

૫ શું તે સિવિલ ન્યાયાધીશને પરિબ્રમિત કરવાનું છે ?

=====

==

એમ/એસ હોટેલ સનરાઈઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, નોંધાયેલ કાર્યાલય મુંબઈ
ખાતે....અપીલકર્તા(ઓ) વિરુદ્ધ ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, ગુજરાત
ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલપમેન્ટ અને જ....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી શ્રી આર.એસ. સંજનવાલા, પરિષ્ઠ વકીલ, શ્રી અપૂર્વ એસ. વકીલ, શ્રી
નવીન પહવા, શ્રી પ્રતિક ઠક્કર તરફથી, શ્રી દિગંત પોપટ, અપીલકર્તાઓ માટે
વકીલો.

શ્રી કે.ટી. દવે, કેન્દ્રીય સરકારના સ્થાયી વકીલ, ભારત સંઘ
તરફથી વકીલ.

એમઆર એમબી ગાંધી, એમઆર ચિન્મય ગાંધી, જીઆઈડીસી તરફે
વકીલો.

=====

સમક્ષ: માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ અકિલ કુરેશી અને

માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ મોહિન્દર પાલ

તારીખ : ૨૧/૦૭/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(અનુસાર : માનનીય શ્રી ન્યાયાધીશ અકિલ કુરેશી)

૧. આ અપીલો વિદ્વાન ન્યાયાધીશના સામાન્ય ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવે છે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશનમાં તા. ૧૩.૧૨.૨૦૧૩ના એકલ ન્યાયાધીશ

ક્રમ સંખ્યા ૬૫૯૫/૨૦૦૯ તથા સંકળાયેલી રિટ અરજીઓ.

૨. રિટ અરજીઓ સ્મગલર્સ એન્ડ ફોરેન હેઠળ સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પ્રારંભિત

કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાંથી ઉદ્ભવી હતી

એક્સચેન્જ મેનિપ્યુલેટર્સ (મિલકતની જમી) અધિનિયમ, ૧૯૭૬

[આગળથી “સેફેમા” તરીકે ઉલ્લેખિત]. આ મુકદ્દમાને લાંબો અને ઉતાર-ચઢાવભર્યો ઇતિહાસ છે. અમે જરૂરી તથ્યો સંક્ષેપમાં નોંધીએ છીએ.

૨.૧. હોટેલ પૂરબ નામની એક ખાનગી મર્યાદિત કંપની

પાસ્ચિમ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (“એચપીપીએલ” સંક્ષેપમાં) ની સ્થાપના ૩.૧.૧૯૭૩ના રોજ કરવામાં આવી હતી. કંપનીના સંગઠન સ્મરણપત્ર મુજબ, કંપનીની અધિકૃત શેર મૂડી રૂપિયા ૧૦૦/- મૂલ્યના ૫૦૦૦ ઇક્વિટી શેરોમાં વહેંચાયેલ હતી. હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડેલ અને તેમની પત્ની પ્રેમીનબેન હરિભાઈ ટંડેલ કંપનીના નિયામકો હતા. કુલ મળીને કંપનીના ૨૨૫૦ શેરો નીચે મુજબ ચાર વ્યક્તિઓને ફાળવવામાં આવ્યા હતા :

૧) હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડેલ ૭૫૦ શેરો ૨) પ્રેમીનબેન હરિભાઈ ટંડેલ – ૧૩૨૦ શેરો ૩) બાબુભાઈ પરશોત્તમભાઈ પટેલ ૮૦ શેરો ૪) શ્રીમતી નીરુબેન નાનુભાઈ પટેલ ૮૦ શેરો

૨.૨. તારીખ ૩૧.૧.૧૯૭૪ના રોજ, ગુજરાત ઔદ્યોગિક વિકાસ નિગમ (“જીઆઈડીસી” સંક્ષેપમાં) એ જીઆઈડીસી, વાપીનો ભાગ બનતા ૮૨૪૧ ચો. મીટર વિસ્તાર ધરાવતા જમીનના એક પ્લોટ સંબંધે ૯૯ વર્ષના ગાળાના ભાડાપટ્ટાનો દસ્તાવેજ એચપીપીએલના હિતમાં સંપાદિત કર્યો હતો.

૨.૩. તારીખ ૧૬.૧૨.૧૯૭૩ના રોજ, ગુજરાત સ્ટેટ ફાઇનાન્શિયલ કોર્પોરેશન (ટૂંકમાં “જીએસએફસી”) એ એચપીપીએલને રૂપિયા ૪ લાખની લોન મંજૂર કરી હતી.

આવી લોન ઉધાર લેનારના હિતમાં, જી.આઈ.ડી.સી. સુરતની ઉક્ત જમીનના ભાડાપટ્ટાધારક હકોને ગીરો મૂકી, તારીખ ૨૯.૩.૧૯૭૪ના દસ્તાવેજ દ્વારા મુક્ત કરવામાં આવી હતી.

૨.૪. એચપિપીએલ જીએસએફસીને બાકી ચૂકવણીઓ પરત ચૂકવવામાં અસમર્થ હતું અને તેથી જીએસએફસીએ એચપિપીએલને તા. ૧૨.૧૨.૧૯૭૪ની પરત બોલાવવાની નોટિસ જારી કરી.

૨.૫. સેફેમા અધિનિયમ વર્ષ ૧૯૭૬માં ઘડવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તેને ૫.૧૧.૧૯૭૫થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૨.૬. તા. ૨૬.૮.૧૯૭૬ના રોજ, જીએસએફસી એ રાજ્ય નાણાકીય નિગમ અધિનિયમની કલમ ૩૧ હેઠળ નાગરિક અદાલત સમક્ષ સિવિલ મિશ્ર અરજી નં. ૪૫/૧૯૭૬ દાખલ કરી હતી (સંક્ષેપમાં “એસએફસી અધિનિયમ”).

૨.૭. તા. ૧૩.૩.૧૯૭૮ના રોજ, નાગરિક અદાલતે નાગરિક વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૪૫/૧૯૭૬ માં ભાડાપટ્ટા હકોના વેચાણને મંજૂરી આપતો પોતાનો આદેશ કર્યો. તેવા આદેશના અનુસંધાને, તા. ૨૬.૩.૧૯૭૮ના રોજ હરાજી યોજાઈ. સર્વોચ્ચ બોલીદાર, એટલે કે કેશવ ટંડેલ નામના વ્યક્તિ, જે હોટેલ સનરાઈઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના પ્રમોટર-ડિરેક્ટર હતા (સંક્ષેપમાં “એચએસપીએલ”), તેમને સફળ બોલીદાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા. પ્રશ્નાધીન પ્લોટ માટે તેમની રૂ. ૩.૩૦ લાખની ભાવ-ઓફર સ્વીકારવામાં આવી. તા. ૩૧.૭.૧૯૭૮ના રોજ, એચએસપીએલના નામનિર્દેશિત તરીકે સર્વોચ્ચ બોલીદાર કેશવ ટંડેલના પક્ષે થયેલ વેચાણની પુષ્ટિ કરવામાં આવી. પ્રતિવાદીઓનો દાવો છે, અને તે અંગે અપીલકર્તા

તરફથી કોઈ ગંભીર વિરોધ નથી, કે ઉક્ત કેશવ ટંડેલ હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડેલ અને તેમની પત્ની પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડેલના ભત્રીજા છે. તે જે હોય તે, આ બાબત નિર્વિવાદ છે કે રૂ. ૩.૩૦ લાખનું વેચાણ મૂલ્ય તેમણે જીએસએફસી ને ચૂકવ્યું હતું. જીએસએફસીએ તેવી રકમ એચપીપીએલ પાસેથી વસૂલ થનાર બાકી રકમ તરફ સમાયોજિત કરી હતી. અપીલકર્તાઓનો કેસ એવો છે કે આ દરમિયાન એચએસપીએલની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી અને તા. ૬.૮.૧૯૭૯ના રોજ જિલ્લા અદાલતના સુપરિન્ટેન્ડન્ટ દ્વારા એચએસપીએલના નામે વેચાણ પણ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું.

૨.૮. આ રીતે, એક તરફ ઉપર દર્શાવેલ રીતસર જી.એસ.એફ.સી.ની બાકી રકમોની વસૂલાત માટેની કાર્યવાહી ચાલુ હતી, ત્યારે બીજી તરફ સેફેમા હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી અને તે સમકક્ષ રીતે આગળ વધારવામાં આવી. તા. ૨૨.૨.૧૯૭૭ના રોજ સક્ષમ સત્તાધિકારીએ સેફેમાની કલમ ૬(૧) હેઠળ હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડેલને નોટિસ જારી કરી, જેમાં દર્શાવ્યું હતું કે ઉક્ત હરિભાઈને કન્ઝર્વેશન ઓફ ફોરેન એક્સચેન્જ એન્ડ પ્રિવેન્શન ઓફ સ્મર્ગિલિંગ એક્ટિવિટીઝ એક્ટ, ૧૯૭૫ હેઠળ તા. ૧૯.૧૨.૧૯૭૪ના આદેશથી અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યા હતા. તેથી, તેઓ સેફેમાની કલમ ૨(૨)(બી) હેઠળ દર્શાવેલ વર્ગમાં આવતા વ્યક્તિ હતા. તેમની માલિકીની કોઈપણ ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત મિલ્કત કેન્દ્રીય સરકાર દ્વારા જપ્ત કરવામાં પાત્ર હતી. નોટિસમાં તેમની માલિકીની વિવિધ જંગમ અને સ્થાવર મિલ્કતોની યાદી દર્શાવવામાં આવી હતી. જંગમ મિલ્કતોની યાદીમાં રૂ. ૭૫,૦૦૦/- જેટલી અંદાજિત કિંમત ધરાવતા એચ.પી.પી.એલ.ના ૭૫૦ શેરોનો

ઉલ્લેખ હતો. નોટિસમાં એવું જણાવાયું હતું કે પરિચ્છેદ-૨માં દર્શાવેલ મિલ્કતો ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત થયેલી મિલ્કતો છે એવો વિશ્વાસ કરવાનો સત્તાધિકારીને કારણ હતો. તેથી, તેમને કારણ દર્શાવવા માટે કહેવાયું કે આવી મિલ્કતો કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જમ કેમ ન કરવામાં આવે. સેફેમાની કલમ ૬(૧) હેઠળ પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડેલને પણ સમાન નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં એચ.પી.પી.એલ.ના ૧૩૨૦ શેરો સહિત તેમની વિવિધ મિલ્કતો જમ કરવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

૨.૯. તા. ૧૯.૪.૧૯૭૮ના રોજ, સક્ષમ સત્તાધિકારીએ સેફેમાની કલમ ૭ હેઠળ હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડેલ અને તેમની પત્ની પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડેલ વિરુદ્ધ બે અલગ-અલગ આદેશો પસાર કર્યા હતા, જેના દ્વારા તેમની માલિકીની વિવિધ મિલ્કતો, જેમાં અનુક્રમે એચપીપીએલના ૭૫૦ અને ૧૩૨૦ શેરોનો સમાવેશ થતો હતો, કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જમ કરવામાં આવ્યા હતા. ઉપરોક્ત બંને વ્યક્તિઓએ તા. ૧૯.૪.૧૯૭૮ના જણાવેલ આદેશને પડકારતા અપીલીય અધિકરણ સમક્ષ અલગ-અલગ અપીલો દાખલ કરી હતી. પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડેલે વધુમાં, **ઉક્ત** આદેશના અમલ સામે સ્થગિતી મેળવવા માટે બોમ્બે વડી અદાલતનો આશરો લીધો હતો. તા. ૨૧.૬.૧૯૭૮ના રોજ, બોમ્બે વડી અદાલતે એવી અરજામાં પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરાયેલ મિનિટ્સના અનુસંધાને આદેશ કર્યો હતો. આવી વ્યવસ્થા મુજબ, અરજદારએ વડી અદાલત સમક્ષ સંમતિ આપી અને બાંહેધરી આપી કે એચપીપીએલના જણાવેલ ૧૩૨૦ શેરોમાંનો પોતાનો હક, માલિકી અને હિત તે વેચાણ, હસ્તાંતરણ, બોજાગ્રસ્ત અથવા અન્ય રીતે વિમુખ કરશે નહીં. તેના

બદલામાં, પ્રતિવાદીઓએ વડી અદાલત સમક્ષ સંમતિ આપી અને બાંહેધરી આપી કે અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહી બાકી રહેલ હોય તે દરમિયાન તેઓ એચપીપીએલના ૧૩૨૦ શેરોનો કબજો લેશે નહીં અથવા તેમને જમ કરશે નહીં.

૨.૧૦. ૧૬.૨.૧૯૮૬ અને ૨૩.૨.૧૯૮૩ તારીખના બે અલગ અલગ આદેશો પસાર કરીને, ટ્રિબ્યુનલએ હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડલ અને પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલની અપીલો આંશિક રીતે મંજૂર કરી હતી અને મુદ્દાઓનો નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે કાર્યવાહી સક્ષમ પ્રાધિકારીને પરત મોકલી હતી. ૧૮.૬.૧૯૮૩ના રોજ, સક્ષમ પ્રાધિકારીએ પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલના ૧૩૨૦ શેરો અંગે જમીના નવા આદેશો પસાર કર્યા હતા. તેવી જ રીતે, ઉક્ત પ્રાધિકારીએ ૨૭.૩.૧૯૮૫ તારીખે હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડલના ૭૫૦ શેરો જમ કરતા વધુ એક આદેશ પસાર કર્યો હતો.

૨૭.૩. ૧૯૮૫ના રોજ, સાફેમા હેઠળના પ્રાધિકારીએ સાફેમાની કલમ ૧૯(૧) હેઠળ પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલની વિવિધ ચલ તથા અચલ મિલ્કતો, જેમાં એચપીપીએલમાં તેણીએ ધરાવેલા શેરોનો પણ સમાવેશ થતો હતો, અંગે આદેશ પસાર કરીને જણાવ્યું હતું કે ઉક્ત મિલ્કતો તમામ બોજાઓમાંથી મુક્ત સ્થિતિમાં કેન્દ્ર સરકારમાં જમ થઈ ગઈ છે અને તેથી તેણીએ અથવા એવી મિલ્કતના કબજામાં રહેલી અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિએ તે મિલ્કતનો કબજો તેને સોંપી દેવા અથવા પ્રદાન કરવા માટે તેણે નિર્દેશ કર્યો હતો. ઉક્ત નોટિસમાં એવું જણાવાયું હતું કે જો પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલ અથવા તેણીની તરફથી અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિ નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં આવી મિલ્કતો સોંપવામાં નિષ્ફળ જાય, તો દમણના કલેક્ટરને વેચાણ/હરાજ અથવા કોઈપણ બળજબરીના ઉપાય દ્વારા તે વસૂલ કરવાનો

અધિકાર રહેશે.

૨.૧૧. પ્રેમીનબેન હરિભાઈ ટંડલે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, જે ૧.૧૨.૧૯૯૪ના રોજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેણીએ બોમ્બે વડી અદાલત સમક્ષ દાખલ કરેલી વિવિધ અરજી ૧૩.૬.૧૯૯૫ના રોજ ગેરહાજરીના કારણે નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ પુનઃસ્થાપન માટે કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા નહોતાં.

૨.૧૨. મૃત હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડાલના વારસદારોએ સાફેમા હેઠળ સક્ષમ સત્તાધિકારીએ તા. ૨૭.૩.૧૯૯૫ના રોજ પસાર કરેલા આદેશ વિરુદ્ધ અપીલીય અધિકરણ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. તેમણે વિલંબ માફી માટે પણ પ્રાર્થના કરી હતી. જોકે, અધિકરણે તા. ૧.૪.૧૯૯૭ના આદેશ દ્વારા વિલંબ માફીની અરજી નામંજૂર કરી હતી અને પરિણામે મૃત હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડાલના વારસદારોએ દાખલ કરેલી અપીલ પણ નામંજૂર કરી હતી.

૨.૧૩. હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડલ અથવા પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલના વારસદારો દ્વારા કોઈ વધુ કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી નહોતી. તેથી એસએએફએમએ હેઠળની મુખ્ય કાર્યવાહી અંતિમ બની ગઈ. પરિણામે, સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા એસએએફએમએ હેઠળ હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડલના એચપિપીએલના ૭૫૦ શેરો તથા પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલના એચપિપીએલના ૧૩૨૦ શેરો અનુક્રમે કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જપ્ત કરવા બાબતે પસાર કરાયેલા આદેશો અંતિમ બની ગયા.

૨.૧૪. બીજી તરફ, જીઆઈડીસી વાપી ખાતે આવેલા પ્લોટના લીઝહોલ્ડ

હકોની ખરીદીના આધારે, એચએસપીએલે મે ૨૦૦૦ દરમ્યાન કોઈક સમયે બાંધકામ માટેના નકશાની મંજૂરી મેળવવા જીએસએફસી સમક્ષ અરજી કરી હતી. એવું જણાય છે કે ઉક્ત જમીન પર વિવિધ દુકાનો અને કચેરીઓનું વાસ્તવિક બાંધકામ પણ કરવામાં આવ્યું હતું.

૨.૧૫. તા. ૧૨.૧૧.૨૦૦૮ના રોજ, એચએસપીએલે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૪ એમ/એસ. સાઈફુપા એસોસિયેટ્સને મિલકતનો (તેમાં રહેલા લીઝહકનો) હસ્તાંતરણ કરવા માટે જીઆઈડીસી સમક્ષ અરજી કરી હતી. વધુમાં એવું જણાય છે કે વિવાદાસ્પદ પ્લોટ પર આ રીતે બાંધવામાં આવેલી દુકાનો અને કચેરીઓની મોટી સંખ્યા વ્યક્તિગત માલિકોને ફાળવવામાં આવી હતી. અમને જાણ કરવામાં આવી છે કે આજે આવી વિવિધ કચેરીઓ અને દુકાનોના આશરે ૪૦૦ કબજેદારો છે. સાફેમા હેઠળની કાર્યવાહી હોવાને કારણે, જીએસએફસીને એચએસપીએલની એમ/એસ. સાઈફુપા એસોસિયેટ્સને મિલકત હસ્તાંતરિત કરવાની વિનંતી સ્વીકારવી શક્ય બની નહોતી. તેથી અત્રેના અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૬૫૯૫/૨૦૦૯ રૂપે રિટ અરજી દાખલ કરી હતી અને જીઆઈડીસીને ઉપરોક્ત પ્લોટ એમ/એસ. સાઈફુપા એસોસિયેટ્સના હિતમાં હસ્તાંતરિત કરવા માટે દિશાનિર્દેશ આપવાની પ્રાર્થના કરી હતી. અરજી બાકી હોવા દરમ્યાન, સાફેમા સત્તાધિકારીએ સાફેમાની કલમ ૧૯(૧) અને ૧૯(૨) હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. તા. ૧૩.૭.૨૦૦૯ના રોજ, પ્રેવિનબેન હરિભાઈ ટંડલ અને હરિભાઈ નારણભાઈ ટંડલના વારસદારો સંબંધે સાફેમાની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ એક સંયુક્ત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં માત્ર ૨૦૭૦ શેર જમ્મ કરવામાં આવ્યા ન

હતા, પરંતુ આવી જમીના આધારે કંપનીની સ્થાવર મિલકત, એટલે કે જીઆઈડીસી, વાપી સ્થિત ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો લેવાનો પણ પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો.

૨.૧૬. તા. ૧૪.૭.૨૦૦૯ના રોજ, સફેમા સત્તાધિકારી પોલીસની સહાયથી સ્થળ પર આવ્યા અને પરિસરને સીલ કરવાની પ્રક્રિયા હાથ ધરી. તેથી અરજદારે અદાલતની અનુમતિ લઈને, સફેમાના સક્ષમ સત્તાધિકારી અને વહીવટકર્તા દ્વારા તા. ૧૩.૭.૨૦૦૯ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશને પડકારમાં સામેલ કરીને અરજીમાં સુધારો કર્યો. ઉક્ત તા. ૧૩.૭.૨૦૦૯ના આદેશમાં પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલ દ્વારા બોમ્બે વડી અદાલતમાં ચાલેલી કાર્યવાહીનો તથા બંને પક્ષોએ મિલકતનું હસ્તાંતરણ ન કરવા અંગે આપેલા ઉપક્રમોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે બોમ્બે વડી અદાલત અથવા સત્તાધિકારીના ધ્યાન પર હકીકતો લાવ્યા વગર આવા પ્લોટોની હરાજી દ્વારા વેચાણ કરવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં, મિલકત અટકાયતમાં રાખવામાં આવેલ વ્યક્તિઓના ભત્રીજા સિવાય અન્ય કોઈએ નહીં, પણ એ જ વ્યક્તિએ ખરીદી હતી. સફેમાની કલમ ૧૧ની જોગવાઈનો તથા મિલકતોની જમી માટે પસાર કરાયેલા આદેશોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. અંતે, નીચે મુજબ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો :

“હું, ડી.એસ. નેગી, સફેમાની કલમ ૫ હેઠળ નિમણૂક કરાયેલ સક્ષમ સત્તાધિકારી, આથી ઉપરોક્ત નામદાર પ્રભાવિત વ્યક્તિને (કાનૂની વારસદારો મારફતે) અથવા અન્ય કોઈ એવી વ્યક્તિને, જેની પાસે જીઆઈડીસી વાપી ખાતે આવેલા રેવન્યુ સર્વે નં. ૪૯૨/૧, ૨ અને ૩પી તથા ૪૯૧/૨ પર આવેલ કોમર્શિયલ પ્લોટ નં.

જદરની મિલકત અને તે ઉપર આવેલ કોઈપણ ઉપરનું બાંધકામ કબજામાં હોય, સાફેમાની કલમ ૧૯(૨) તથા કલમ ૧૯(૩) સાથે વંચાય તે મુજબ, ઉપર વિગતવાર દર્શાવેલ મિલકતનો કબજો તાત્કાલિક રીતે અમદાવાદના સાફેમાના તપાસ અધિકારી શ્રી સિદ્ધાર્થ મજુમદાર મારફતે હસ્તાક્ષરકર્તાને સમર્પણ કરવા અને સોંપવા આથી નિર્દેશ કરું છું.

૧૦. હુકમથી હું શ્રી સિદ્ધાર્થ મજુમદાર, નિરીક્ષણ અધિકારી, સાફેમા, અમદાવાદને સાફેમાની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ આથી સલાહ અને નિર્દેશ આપું છું કે, જો અપીલકર્તા અથવા મિલકતના કબજામાં રહેલી કોઈ અન્ય વ્યક્તિ આ આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થતા જ હસ્તાક્ષરકર્તાને ઉક્ત મિલકતનો કબજો તાત્કાલિક સોંપવામાં નિષ્ફળ જાય, તો જરૂરી બળનો ઉપયોગ કરીને ઉક્ત મિલકતનો કબજો લઈ લે.”

૨.૧૭. વિવાદિત જમીન પર આવેલ સંકુલમાં આવેલી દુકાનો અને કચેરીઓના વિવિધ કબજેદારોએ પ્રતિવાદીઓએ તા. ૧૩.૭.૨૦૦૯ ના આદેશ દ્વારા કરેલી કાર્યવાહી પડકારતાં માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી હતી. આ અરજીઓ પ્રલંબિત હોય તે દરમિયાન, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે એક વચગાળાની વ્યવસ્થા ગોઠવી હતી, જેના અનુસંધાને અરજદારોને કેન્દ્ર સરકારને દર મહિને રૂપિયા ૩ લાખ લાઈસન્સ ફી તરીકે નિયમિત ચુકવણી કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી, જેના આધારે તેમનો કબજો સંરક્ષિત કરવામાં આવવાનો હતો.

૨.૧૮. આ અપીલોમાં પડકારવામાં આવેલ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે રિટ અરજીઓનો નિર્ણય કર્યો હતો. વિગતવાર ચુકાદામાં, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે બધી અરજીઓ ફગાવી દીધી હતી. માનનીય ન્યાયાધીશ બોમ્બે

વડી અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલ બાંહેધરી અંગે ચિંતિત હતા. તેમનો એવો મત હતો કે હરાજીની કાર્યવાહી દરમિયાન અટકાયતમાં રહેલાઓના ભત્રીજા કેશવ ટંડેલે મિલકત ખરીદી હતી. અહીં પણ, માત્ર ઢાંકપેંચના ઉપાયરૂપે જ એક કંપનીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. અન્યત્ર ઉપરાંત આવા કારણોના આધારે રિટ અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૩. તેથી, આ અપીલો એચએસપીએલ તથા નિર્મિત વ્યાવસાયિક સંકુલમાં આવેલી મિલકતના અન્ય કબજેદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪. એચએસપીએલ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી વકીલે નીચેના દલીલો રજૂ કરી :

૧) સેફેમાની કલમ ૭ હેઠળ સક્ષમ સત્તાધિકારીએ જે જમ કરવાનો આદેશ કર્યો હતો તે એક ખાનગી કંપનીમાં અટકાયતમાં રહેલા વ્યક્તિઓના શેર હતા, કંપનીની સંપત્તિઓ નહીં. આવા આદેશના આધારે સેફેમાની કલમ ૧૯ હેઠળ કંપનીની મિલકતનો કબજો સંભાળવાની કાર્યવાહીનો આધાર બની શકતો નહોતો

૨) મિલકત કંપનીએ ભાડાપટ્ટા દ્વારા હસ્તગત કર્યા પછી સેફેમા અધિનિયમ અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો. આવા ભાડાપટ્ટાધિકાર એચ.પી.પી.એલ. દ્વારા જી.એસ.એફ.સી.ના હિતમાં ગીરો મૂકવામાં આવ્યા હતા. આ પણ સેફેમા અમલમાં લાવવામાં આવ્યો તે પહેલાં થયું હતું. તેથી, સેફેમામાં સમાવિષ્ટ અનુવર્તી જોગવાઈઓ અગાઉથી જ થઈ ચૂકેલા વ્યવહારોને અધિષ્ઠિત કરી શકતી નથી.

૩) સેફેમાની કલમ ૭(૪) હેઠળ શેરોના હસ્તાંતરગ્રાહી તરીકે કેન્દ્ર સરકારની નોંધણી કરવા માટે કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી નહોતી, જેના વિના કોઈ પણ સ્થિતિમાં શેરો અથવા કંપનીની મિલકતોને અસરકારક રીતે જમ કરવી શક્ય નહોતી.

જ) પ્રેમિનબેન હરિભાઈ ટંડલ અથવા મિલ્કતના અનુવર્તી કબજેદારોના મામલામાં કોઈ આદેશ કરવામાં આવ્યો ન હતો.

પ) સેફેમાની કલમ ૧૯ હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં અત્યંત વિલંબ થયો હતો. સક્ષમ પ્રાધિકારીએ સેફેમા હેઠળ પસાર કરેલા આવા નવા આદેશો સામે અટકાયતમાં રહેલા વ્યક્તિઓએ કરેલી અપીલોને અપિલીય અધિકરણે વર્ષ ૧૯૯૪ અને ૧૯૯૭માં નામંજૂર કર્યા બાદ, કલમ ૧૯ હેઠળની કાર્યવાહી વર્ષ ૨૦૦૯માં હાથ ધરવામાં આવી હતી, જે અત્યંત વિલંબ અને ઢીલાશથી પીડિત હતી.

૫. કબજેદારો તરફથી હાજર થયેલા વિધાવાન વકીલ શ્રી સંજાણવાલાએ દલીલ કરી હતી કે આવા કબજેદારોને તેમને કોઈપણ નોટિસ આપ્યા વિના કાઢી મૂકવા પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૧૯(૧) હેઠળ કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી નહોતી. તેથી, કલમ ૧૯(૨) હેઠળનો એવો કોઈપણ આદેશ, જેના પરિણામે તેમને બહાર કાઢવાની અસર થતી હોય, કાનૂન મુજબ અમાન્ય હતો. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું હતું કે ભલે સેફેમા ની કલમ ૧૧ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના બળે સંપત્તિનું કોઈપણ અનુવર્તી હસ્તાંતરણ રદબાતલ બનતું હોય, તો પણ તે બાબત એવું કરવાની સત્તા ધરાવતી કોઈ સત્તાધિકારી સંસ્થા દ્વારા એવી જાહેર કરવી આવશ્યક છે. વર્તમાન મામલામાં, આવી નિર્ણયથી અસર પામવાની શક્યતા ધરાવતા વ્યક્તિઓને સાંભળ્યા પછી એવો કોઈ ઔપચારિક આદેશ કોઈપણ તબક્કે પસાર કરવામાં આવ્યો નહોતો. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું હતું કે કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં આવી કાર્યવાહી ચુકિતસંગત અવધિની અંદર જ હાથ ધરવી આવશ્યક છે, જે વર્તમાન મામલામાં કરવામાં આવી નહોતી.

૬. બીજી તરફ, સત્તાધિકારીઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે એ અપીલોનો વિરોધ કરતાં દલીલ કરી કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે રિટ અરજીઓ નામંજૂર કરવા માટે વિગતવાર અને ચુકિતસંગત કારણો આપેલા છે. વિવાદિત પ્લોટ કેશવ ટંકેલ દ્વારા હરાજીમાં ખરીદવામાં આવ્યો હતો, જે અટકાયતમાં રહેલાઓનો ભાણેજ હતો. હાલનો અપીલકર્તા એચએસપીએલ તો કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં ખરીદદાર પણ નહોતો. તેથી, તેમના દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા આધાર તેમને ઉપલબ્ધ નથી. આ જાણ વિના થયેલી સદ્ભાવપૂર્ણ ખરીદીનો કેસ નથી. કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં, સેફેમાની કલમ ૬ હેઠળ નોટિસ જારી થયા પછી મિલ્કતના હસ્તાંતરણના કેસમાં એવો કોઈ બચાવ ઉપલબ્ધ થતો નથી. આ સંદર્ભે, તેમણે (૨૦૧૨) ૧૦ સર્વોચ્ચ અદાલત કેસિસ ૨૨૨ માં અહેવાલિત વિન્સ્ટન ટાન અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે અટકાયતમાં રહેલાઓ ખાનગી કંપનીના બહુમતી શેરધારકો હતા. તેઓ કંપનીના નિર્દેશકો હતા. સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમના શેરો તેમણે ગેરરીતે પ્રાપ્ત કરાયેલા સાધનો દ્વારા હાંસલ કર્યા હતા. આવા આદેશોને અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ હતી. તેથી, કેન્દ્રીય સરકારે આવા શેરો જપ્ત કર્યા. આવા શેરહિસ્સાના બળે, કેન્દ્રીય સરકાર કંપનીની મિલ્કતોની માલિક બની.

૭. આમ, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને નોંધ પર રહેલા દસ્તાવેજોનું પરિશીલન કર્યા પછી, અમે કેટલાક સંબંધિત તથ્યોનું સંક્ષેપમાં નિરૂપણ કરી શકીએ.

૭.૧. અટકાયત હેઠળના વ્યક્તિઓ ખાનગી મર્યાદિત કંપની એચપીપીએલના સંચાલકો હતા. ઉક્ત કંપની દ્વારા ફાળવવામાં આવેલા કુલ રૂ.૨૫૦ શેરોમાંથી કુલ ૨૦૭૦ શેર અટકાયત હેઠળના વ્યક્તિઓ વચ્ચે ધારિત હતા. બાકીના ૧૮૦ શેર અન્ય બે શેરધારકોને ફાળવવામાં આવ્યા હતા. ઉક્ત કંપનીએ જી.આઈ.ડી.સી., વાપી ખાતે આવેલી જમીન મિલકતમાં ભાડાપટ્ટાધારિત હકો પ્રાપ્ત કર્યા હતા. આવા ભાડાપટ્ટાધારિત હકોને રૂ.૩.૧૮૭૪ના રોજ મુક્ત કરાયેલ રૂપિયા ૪ લાખની ધિરાણ રકમની સુરક્ષા માટે જી.એસ.એફ.સી.ના પક્ષે ગીરણ રાખવામાં આવ્યા હતા. કંપની જી.એસ.એફ.સી.ના બાકી દેવાઓની પરતફેર કરી શકી નહોતી અને તેથી બાકી રકમોની વસૂલાત માટે એસ.એફ.સી. અધિનિયમની કલમ ૩૧ હેઠળ અરજી કરીને જી.એસ.એફ.સી. દ્વારા કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેની સમકક્ષ, અટકાયત હેઠળના વ્યક્તિઓની વિવિધ મિલકતો સામે એસ.એ.એફ.ઈ.એમ.એ. હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી અને આગળ ધપાવવામાં આવી. આવી મિલકતોમાં એચપીપીએલમાં તેમના શેરોનો પણ સમાવેશ થતો હતો. એકવાર પરત મોકલવાની કાર્યવાહી બાદ, સક્ષમ સત્તાધિકારીએ એસ.એ.એફ.ઈ.એમ.એ.ની કલમ ૭ હેઠળ આદેશ પસાર કરીને આવા શેરોને કલંકિત મિલકતો જાહેર કર્યા હતા અને તેઓને કેન્દ્રીય સરકારમાં જપ્ત કરવાનો આદેશ કર્યો હતો. આવા આદેશોને બંને અટકાયત હેઠળના વ્યક્તિઓએ ન્યાયાધિકરણ સમક્ષ પડકાર્યા હતા. આ અપીલો ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ વધુ કોઈ પડકાર કરવામાં આવ્યો નહોતો.

૭.૨. તે દરમિયાન, જીએસએફસી દ્વારા પ્રશ્નાસ્પદ પ્લોટ હરાજી દ્વારા વેચી દેવામાં આવ્યો. રૂપિયા ૩.૩૦ લાખની સર્વોચ્ચ બોલીદારની ઓફર સ્વીકારવામાં આવી.

વેચાણની પુષ્ટિ કરવામાં આવી. વેચાણખત અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું. એવું જણાય છે કે આવા પ્લોટ પર બાંધકામ કરવામાં આવ્યું હતું અને દુકાનો તથા કચેરીઓના વિવિધ વ્યક્તિગત કબજેદારોને ફાળવણીઓ કરવામાં આવી હતી. તે તબક્કે, કેન્દ્ર સરકારને સાફેમાની કલમ ૧૯ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઉક્ત મિલકતનો કબજો લેવાની ઈચ્છા હતી.

૮. આવી હકીકતોના પ્રકાશમાં, અમારે બંને પક્ષો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોનું પરીક્ષણ કરવાની જરૂર છે. તે કરવા માટે, અમે સેફેમામાં સમાયેલ જોગવાઈઓનું અવલોકન કરી શકીએ.

અધિનિયમની પ્રસ્તાવનામાં, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, દાણચોરો અને વિદેશી વિનિમયમાં ગેરરીતિ કરનારાઓની ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત મિલ્કતો જપ્ત કરવા તથા તેના સંબંધિત અથવા અનુસંગિક બાબતો માટે અધિનિયમ ઘડવામાં આવ્યો હોવાનું પ્રાવધાન કરવામાં આવ્યું છે. એવું માનવામાં આવ્યું કે, રાષ્ટ્રીય અર્થતંત્ર પર હાનિકારક અસર કરતી દાણચોરી પ્રવૃત્તિઓ અને વિદેશી વિનિમયની ગેરરીતિઓને અસરકારક રીતે અટકાવવા માટે, આવી પ્રવૃત્તિઓ અને ગેરરીતિઓમાં સંકળાયેલા વ્યક્તિઓને તેમના ગેરરીતે પ્રાપ્ત લાભોથી વંચિત કરવું જરૂરી છે. અધિનિયમ ઘડવાના હેતુઓ અને કારણોનું નિવેદન નીચે મુજબ છે :

ઉદ્દેશ્યો અને કારણોનું નિવેદન : દાણચોરીની પ્રવૃત્તિઓ અને વિદેશી વિનિમયની હેરફેર રાષ્ટ્રીય અર્થવ્યવસ્થાને હાનિકારક અસર પહોંચાડી રહી છે. આવી કુપદ્ધતિઓમાં સંકળાયેલા વ્યક્તિઓ આવકવેરો, સંપત્તિવેરો અથવા અન્ય કાયદાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કરીને તેમની ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત

કમાણીમાં વધારો કરતા આવ્યા છે. ઘણા પ્રકરણોમાં, આવા વ્યક્તિઓએ તેમની ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત કમાણીથી મેળવેલી સંપત્તિઓ તેમના સગાસંબંધીઓ, સહયોગીઓ અને વિશ્વાસુઓના નામે ધારણ કરી રાખી છે. ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત સંપત્તિનો આ સંગ્રહ એવી ગુપ્ત પ્રવૃત્તિઓ ચલાવતા લોકોને વધતી જતી શક્તિ, પ્રભાવ અને સાધનો પ્રદાન કરે છે અને એટલું જ નહીં, તેમને એવી સામાજિક સ્થિતિ અને પ્રતિષ્ઠા પણ અપાવવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થાય છે, જે સ્વસ્થ સામાજિક-સાંસ્કૃતિક ધોરણોને સંપૂર્ણપણે વિરુદ્ધ છે. આ પ્રવૃત્તિઓ દેશની અર્થવ્યવસ્થા અને સુરક્ષા માટે ગંભીર ભય ઊભો કરે છે. સામાજિક બંધારણને શુદ્ધ કરવા અને રાષ્ટ્રીય અર્થવ્યવસ્થાને પુનર્જીવિત કરવા માટે સરકારે તાજેતરના મહિનાઓમાં લીધેલા વિવિધ પગલાંઓના સંબંધમાં, દાણચોરી અને અન્ય ગુપ્ત કૃત્યોને અસરકારક રીતે અટકાવવા હેતુથી આવા વ્યક્તિઓને તેમની ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત સંપત્તિઓથી વંચિત કરવા માટે સત્તાઓ ગ્રહણ કરવી આવશ્યક બન્યું. તેથી, રાષ્ટ્રપતિએ પમી નવેમ્બર, ૧૯૭૫ના રોજ, દાણચોરી અને વિદેશી વિનિમયમાં હેરફેર કરનારાઓ (મિલકત જમી) અધ્યાદેશ, ૧૯૭૫, જાહેર કર્યો હતો.

કલમ ૨ની ઉપકલમ(૧) મુજબ, અધિનિયમની જોગવાઈઓ માત્ર ઉપકલમ(૨)માં નિર્દિષ્ટ વ્યક્તિઓને જ લાગુ પડશે.

કલમ ૨ ની ઉપકલમ (૨) ની કલમો (એ) થી (ઈ) માં તે વ્યક્તિઓની યાદી આપવામાં આવી છે, જેઓ પર આ અધિનિયમ લાગુ પડશે. કલમ (એ) તે વ્યક્તિઓને સંબંધિત છે, જેઓને નીચે મુજબ દોષસિદ્ધિ કરવામાં આવી છે સમુદ્ર કસ્ટમ્સ અધિનિયમ, કસ્ટમ્સ અધિનિયમ, અથવા વિદેશી વિનિમય

વિનિયમન અધિનિયમ, વગેરે. ખંડ(બી) તે દરેક વ્યક્તિને સંબંધિત છે, જેના સંદર્ભમાં વિદેશી વિનિમયના સંરક્ષણ હેઠળ અટકાયતનો આદેશ કરવામાં આવ્યો છે અને

સ્મગલિંગ પ્રવૃત્તિઓની નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૭૪. કલમ (સી) માં કલમ (એ) અથવા કલમ (બી) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિના દરેક સગાને સમાવેશ થાય છે. કલમ (ડી) કલમ (એ) અથવા કલમ (બી) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિના દરેક સહયોગીને લગતી છે. કલમ (ઈ) એવી કોઈપણ સંપત્તિના ધારકને લગતી છે, જે અગાઉ કલમ (એ) અથવા કલમ (બી) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિ પાસે હતી, સિવાય કે આવા ધારકે પૂરતા પ્રતિફળ સામે સદ્ભાવપૂર્વક તે સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરી હોય. ‘સગા’ અને ‘સહયોગી’ શબ્દોની વ્યાખ્યા અનુક્રમે સ્પષ્ટીકરણ ૨ અને ૩ માં કરવામાં આવી છે. સ્પષ્ટીકરણ ૩ ની કલમ (૩) મુજબ, કલમ (ડી) ના હેતુસર, કોઈ વ્યક્તિના સંદર્ભમાં ‘સહયોગી’ નો અર્થ એવો કોઈપણ વ્યક્તિઓનો સંગઠન, વ્યક્તિઓનું મંડળ, ભાગીદારી પેઢી અથવા કંપનીઝ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ના અર્થમાં ખાનગી કંપની, જેમાં આવી વ્યક્તિ સભ્ય, ભાગીદાર અથવા નિર્દેશક રહી હોય અથવા હોય, એવો થાય છે.

અધિનિયમની વ્યાખ્યા સંબંધિત કલમ ૩ માં ઉપકલમ (૧) ના ખંડ (સી) માં ‘ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત થયેલી મિલકત’ શબ્દપ્રયોગની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી છે અને તેમાં એવી વર્ણનાને સંતોષતી મિલકતનો સમાવેશ થશે, ભલે તે અધિનિયમના પ્રારંભ પછી પ્રાપ્ત કરવામાં આવી હોય કે પહેલાં.

સાફેમાની કલમ ૪ ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત થયેલી મિલકત રાખવા અંગેના પ્રતિબંધને

સંબંધિત છે. કલમ ૪ ની ઉપકલમ (૧) મુજબ, આ અધિનિયમના અમલપ્રારંભથી, જે કોઈ વ્યક્તિ પર આ અધિનિયમ લાગુ પડે છે તે વ્યક્તિએ પોતે અથવા પોતાની તરફથી અન્ય કોઈ વ્યક્તિ મારફતે કોઈપણ ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત થયેલી મિલકત રાખવી કાયદેસર રહેશે નહીં. કલમ ૪ ની ઉપકલમ (૨) માં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં કોઈ વ્યક્તિએ ઉપકલમ (૧) ની જોગવાઈઓના ઉદ્ધંધનમાં ગેરકાયદેસર મિલકત પ્રાપ્ત કરી હોય, ત્યાં તેવી મિલકત અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કેન્દ્રીય સરકારને જમ થવા પાત્ર રહેશે.

સાફેમાની કલમ ૬માં જમીની નોટિસ અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. કલમ ૬ની ઉપકલમ (૧) સક્ષમ પ્રાધિકરણને એવો અધિકાર આપે છે કે, જેના પર આ અધિનિયમ લાગુ પડે છે એવા વ્યક્તિને નોટિસ આપી તેને પોતાની આવક, ઉપાર્જન અથવા સંપત્તિના તે સ્ત્રોતો દર્શાવવા કહે, જેમાંથી અથવા જેના સાધન દ્વારા તેણે આવી સંપત્તિ મેળવી હોય, તેમજ જે પુરાવા પર તે આધાર રાખે છે અને અન્ય સંબંધિત માહિતી રજૂ કરવા તથા કારણ દર્શાવવા કહે કે આવી સંપત્તિઓને ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત સંપત્તિ તરીકે જાહેર કરી કેન્દ્ર સરકારના હિતે જમ કેમ ન કરવામાં આવે. કલમ ૬ની ઉપકલમ (૨) મુજબ, જ્યાં ઉપકલમ (૧) હેઠળ વ્યક્તિને અપાયેલી નોટિસમાં એવી સંપત્તિનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હોય કે જે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા આવી વ્યક્તિના વતી ધારણ કરવામાં આવી હોય, ત્યાં એવી નોટિસની એક નકલ તે અન્ય વ્યક્તિને પણ તામીલ કરવી પડશે.

સેફેમાની કલમ ૭ નિશ્ચિત કેસોમાં સંપત્તિની જમી સંબંધિત છે અને નીચે મુજબ છે :

“૭. નિશ્ચિત પરિસ્થિતિઓમાં મિલકતનો જમી.—

(૧) સક્ષમ પ્રાધિકરણ, કલમ ૬ હેઠળ જારી કરાયેલી કારણદર્શક નોટિસ અંગે આપવામાં આવેલ સ્પષ્ટીકરણ, જો કોઈ હોય, અને તેની સમક્ષ ઉપલબ્ધ સામગ્રીનો વિચાર કર્યા પછી તેમજ અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને (અને જ્યાં અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ નોટિસમાં દર્શાવેલ કોઈ સંપત્તિ અન્ય કોઈ વ્યક્તિ મારફતે ધરાવતી હોય, ત્યાં એવી અન્ય વ્યક્તિને પણ) સાંભળવાની વાજબી તક આપ્યા બાદ, આદેશ દ્વારા, પ્રશ્નાધીન બધી અથવા કોઈપણ સંપત્તિઓ ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત કરાયેલ સંપત્તિઓ છે કે નહીં તે અંગે નિષ્કર્ષ નોંધાવી શકે છે.

(૨) જ્યાં સક્ષમ પ્રાધિકારીને આ બાબતે સંતોષ થાય કે કારણ દર્શાવવાની નોટિસમાં ઉદ્ધેખિત મિલ્કતોમાંથી કેટલીક મિલ્કતો ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરાયેલ મિલ્કતો છે, પરંતુ તે આવી મિલ્કતોને વિશેષ રીતે ઓળખી શકતો નથી, ત્યારે સક્ષમ પ્રાધિકારી માટે કાયદેસર રહેશે કે તે પોતાની શ્રેષ્ઠ નિર્ણયશક્તિ મુજબ જે મિલ્કતો ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરાયેલ મિલ્કતો છે તેમ નિર્દિષ્ટ કરે અને ઉપકલમ (૧) હેઠળ તે મુજબ નિષ્કર્ષ નોંધે.

(૩) જ્યાં સક્ષમ સત્તાધિકારી આ કલમ હેઠળ એવો નિષ્કર્ષ નોંધે છે કે કોઈપણ મિલકત ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત કરાયેલ મિલકત છે, ત્યાં તે જાહેર કરશે કે આવી મિલકત, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન રહીને, તમામ બોજાઓથી મુક્ત રીતે કેન્દ્રીય સરકારને જમ થયેલી ગણાશે.

(૪) જ્યાં કોઈ કંપનીના કોઈ શેરો આ અધિનિયમ હેઠળ કેન્દ્ર સરકારને જમ થયેલા હોય, ત્યાં કંપનીએ, કંપનીઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ (૧૯૫૬નું ૧), અથવા કંપનીના સંઘનિયમોમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, તેવા શેરોના

હસ્તાંતરગ્રાહી તરીકે કેન્દ્ર સરકારનું તાત્કાલિક નોંધણી કરવું પડશે.”

સેફેમાની કલમ ૧૧ અમુક મિલ્કતોના હસ્તાંતરણો રદબાતલ અને અમાન્ય ગણાશે તે અંગે છે અને નીચે મુજબ વાંચાય છે :

(૧૧) અમુક હસ્તાંતરણો રદબાતલ અને અમાન્ય ગણાશે.—કલમ ૬ અથવા કલમ ૧૦ હેઠળ નોટિસ જારી થયા પછી, **ઉક્ત** નોટિસમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ સંપત્તિનું કોઈપણ રીતે હસ્તાંતરણ કરવામાં આવે, તો આ અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહી માટે એવા હસ્તાંતરણને અવગણવામાં આવશે અને જો આવી સંપત્તિ અનુસરે કલમ ૭ હેઠળ કેન્દ્રીય સરકારને જમ કરવામાં આવે, તો તેવી સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ રદબાતલ અને અમાન્ય ગણાશે.

સેફેમાની કલમ ૧૩ એ જોગવાઈ કરે છે કે અધિનિયમ હેઠળ જારી કરાયેલી અથવા તામેલ કરાયેલી કોઈપણ નોટિસ, કરવામાં આવેલી કોઈપણ જાહેરાત અને પસાર કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ, તેમાં ઉલ્લેખિત મિલકત અથવા વ્યક્તિના વર્ણનમાં કોઈ ભૂલ હોવાના માત્ર કારણસર અમાન્ય ગણાશે નહીં, જો તે રીતે ઉલ્લેખિત વર્ણન પરથી તેવી મિલકત અથવા વ્યક્તિ ઓળખી શકાય તેવી હોય.

સેફેમાની કલમ ૧૪ અદાલતની અધિકારિતાના પ્રતિબંધ અંગે સંબંધિત છે

અપીલીય

દ્વારા સંબંધિત બાબતો અંગેની દીવાની અદાલત

અધિકરણ અથવા સક્ષમ સત્તાધિકારીને અધિનિયમ હેઠળ નિર્ણય કરવા માટે સત્તા પ્રદાન કરવામાં આવી છે.

કલમ ૧૯ કબજો લેવા માટેની સત્તા સંબંધિત છે અને નીચે મુજબ છે :

“૧૯. કબજો લેવા અંગેની સત્તા.—

(૧) જ્યાં કોઈ સંપત્તિ આ અધિનિયમ હેઠળ કેન્દ્ર સરકારને જમ જાહેર કરવામાં આવી હોય, અથવા જ્યાં પ્રભાવિત વ્યક્તિએ તે કલમની ઉપકલમ (૧) હેઠળ બાકી થતો દંડ, તે કલમની ઉપકલમ (૩) હેઠળ તે માટે અનુમતિ આપેલ અવધિની અંદર ચૂકવવામાં નિષ્ફળ ગયો હોય, ત્યાં સક્ષમ સત્તાધિકારી પ્રભાવિત વ્યક્તિને તેમજ એવી સંપત્તિના કબજામાં હોઈ શકે તેવી અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને, આ બાબતે તેની દ્વારા વિધિવત્ અધિકૃત કરાયેલ કોઈપણ વ્યક્તિને અથવા સક્ષમ સત્તાધિકારીને, આદેશની તામીલ થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર, તે સંપત્તિનો કબજો સમર્પણ કરવા અથવા સોંપી દેવા અંગે આદેશ કરી શકે છે.

(૨) જો કોઈ વ્યક્તિ ઉપકલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશનું પાલન કરવા ઈનકાર કરે અથવા તેમાં નિષ્ફળ જાય, તો સક્ષમ સત્તાધિકારી તે મિલ્કતનો કબજો લઈ શકે છે અને તે હેતુસર જરૂરી હોય તેટલો બળપ્રયોગ કરી શકે છે.

(૩) ઉપકલમ (૨) માં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, ઉપકલમ (૧) માં ઉદ્દેખિત કોઈપણ સંપત્તિનો કબજો લેવા હેતુસર, સક્ષમ પ્રાધિકારી સક્ષમ પ્રાધિકારીને સહાય કરવા માટે કોઈપણ પોલીસ અધિકારીની સેવા માંગણી કરી શકશે અને આવી માંગણીનું પાલન કરવું તેવા અધિકારીનું કર્તવ્ય રહેશે.”

સેફ્ટમાની કલમ ૨૧ એ જોગવાઈ કરે છે કે અન્ય કોઈપણ કાયદા હેઠળના કોઈપણ અધિકારી અથવા સત્તાધિકારીનું કોઈપણ નિષ્કર્ષ આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહી માટે નિર્ણાયક ગણાશે નહીં. કલમ

સેફ્ટમાની ૨૪ કલમ આ રીતે જોગવાઈ કરીને અધિનિયમને અગ્રતા આપતી અસર

આપે છે કે હાલ અમલમાં રહેલા કોઈપણ અન્ય કાયદામાં તેમાં અસંગત હોય તેવી કોઈ બાબત સમાયેલ હોવા છતાં અધિનિયમની જોગવાઈઓ અમલમાં રહેશે. ૯. તેથી આ રીતે જોવામાં આવે છે કે સેફ્ટમામાં કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ કેટલીક નિશ્ચિત હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે કઠોર સ્વરૂપની છે, વિશેષ કરીને દાણચોરો અને વિદેશી વિનિમયમાં ગેરવહીવટ કરનારાઓની ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત મિલકતો જપ્ત કરવાની જોગવાઈ કરવા માટે, જેઓની પ્રવૃત્તિઓ રાષ્ટ્રીય અર્થતંત્ર પર હાનિકારક અસર પેદા કરી શકે છે. આવા વ્યક્તિઓને તેમના ગેરરીતે મેળવેલા લાભોથી વંચિત કરવા માટે આ અધિનિયમ ઘડવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. અમે એ પણ સ્મરણમાં લઈ શકીએ કે એસએએફએમએની કલમ ૩(૧) (સી) માં સમાવાયેલ ‘ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરવામાં આવેલી મિલકત’ ની વ્યાખ્યામાં કલમો (૧) થી (૪) માં આપવામાં આવેલા વર્ણનને નિર્દિષ્ટ કરતી કોઈપણ મિલકતનો સમાવેશ થાય છે, ભલે આવી મિલકત અધિનિયમના પ્રારંભ પહેલાં કે પછી હસ્તગત કરવામાં આવી હોય.

૧૧. માત્ર એટલા કારણે કે, તેથી, સંબંધિત પ્લોટ સેફ્ટમા અમલમાં આવ્યું તે પહેલાં હસ્તગત કરવામાં આવ્યો હતો અથવા તે બાબતે, સેફ્ટમા અધિનિયમિત થાય તે પહેલાં જીએસએફસીના હિતમાં કંપનીના લીઝહોલ્ડ અધિકારો ગીરવે મૂકી એચપીપીએલના પક્ષે ધિરાણ મુક્ત કરવાની વ્યવહારિક ક્રિયા કરવામાં આવી હતી, તે સેફ્ટમા હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોના પ્રભાવનો વિરોધ કરવા માટે આધાર બની શકે નહીં. કલમ ૨૪, જેમ કે આપણે સ્મરણ કરીએ, અધિનિયમની જોગવાઈઓને અગ્રવર્તી પ્રભાવ આપે છે. અમે નોંધ્યું છે કે કલમ ૧૧ મિલકતોના કેટલાક

હસ્તાંતરણોને રદબાતલ જાહેર કરે છે. આ કલમ બે અંતિમ સીમાબિંદુઓ નિર્ધારિત કરે છે. પ્રથમ પ્રારંભબિંદુ સેફેમાની કલમ ૬ હેઠળની નોટિસ છે (અથવા કલમ ૧૦ હેઠળની, જો સંબંધિત મિલ્કતો ટ્રસ્ટની મિલ્કતો હોય) અને અંતબિંદુ સેફેમાની કલમ ૭ હેઠળ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા આવી મિલ્કતોને કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જપ્ત કરવાનો આદેશ છે. આ બે સીમાબિંદુઓ વચ્ચે કરવામાં આવેલ કોઈપણ હસ્તાંતરણ, સેફેમાની કલમ ૧૧ના બળે, કલમ ૭ હેઠળનો આદેશ પસાર થતાં જ રદબાતલ ગણાશે. તત્ત્વમાં, જ્યારે કલમ ૧૧ એ નક્કી કરે છે કે કલમ ૬ અથવા ૧૦ હેઠળની નોટિસ જારી થયા પછી, નોટિસમાં ઉલ્લેખિત કોઈ મિલ્કત હસ્તાંતરિત કરવામાં આવે, ત્યારે અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહી માટે તેને અવગણવી, ત્યારે તેનું મર્મ એ છે કે કલમ ૭ હેઠળનો અંતિમ આદેશ પસાર થાય ત્યાં સુધી તે હસ્તાંતરણના પ્રભાવને સ્થગિત રાખવામાં આવે. અંતે, જ્યારે સેફેમાની કલમ ૭ હેઠળ મિલ્કત કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જપ્ત કરવાનો આદેશ પસાર થાય છે, ત્યારે તે હસ્તાંતરણ રદબાતલ ગણવામાં આવે છે. તેથી, જો પરિસ્થિતિ મુજબ કલમ ૬ અથવા ૧૦ હેઠળની નોટિસ જારી થાય અને ત્યારબાદ એવી નોટિસમાં ઉલ્લેખિત મિલ્કત હસ્તાંતરિત કરવામાં આવે, તો સેફેમાની કલમ ૭ હેઠળનો અંતિમ આદેશ પસાર થાય ત્યાં સુધી એવું હસ્તાંતરણ અવગણવામાં આવશે. જો નોટિસ પાછી ખેંચી લેવાય અને જમીનો કોઈ આદેશ પસાર ન થાય, તો એવું હસ્તાંતરણ સેફેમાની કલમ ૧૧માંથી ઉપજતા કલંકથી મુક્ત થઈ જશે. બીજી તરફ, જો કાર્યવાહીનો અંત મિલ્કત જમીના આદેશમાં થાય, તો હસ્તાંતરણને રદબાતલ ગણવું પડશે.

૧૨. વર્તમાન કેસમાં, સ્વીકાર્ય રીતે સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ સાફેમાની કલમ ૬ હેઠળ

નોટિસ જારી થયા પછી થયું હતું. અંતે, તે નોટિસ સાફેમાની કલમ ૭ હેઠળ જમીનો આદેશ પસાર થવામાં પરિણમી. તેથી શેરોની જમી પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. તેથી, જો આ જ એકમાત્ર હકીકત હોત, તો સત્તાધિકારીએ હાથ ધરેલી કાર્યવાહી કાયમ રાખવામાં અમને કોઈ સંકોચ ન હોત. ની કલમ ૧૮ હેઠળ હાથ ધરાયેલ કાર્યવાહી

સેફેમા માત્ર પરિણામસ્વરૂપ પગલાંના સ્વરૂપનું હતું. સર્વોચ્ચ અદાલતે વિન્સ્ટન ટેન અને અન્યના કેસમાં (ઉપરોક્ત) જે રીતે ઠરાવ્યું છે તે મુજબ, સેફેમાની જોગવાઈઓ કઠોર અને દ્રષ્ટિકારક સ્વરૂપની છે. તે કાયદાભંગને નિરુત્સાહિત કરવા માટે રચાયેલ છે અને ગેરકાયદેસર રીતે પ્રાપ્ત કરેલી મિલ્કતોના જમીંદાર તરફ દોરાયેલી છે. કલમ ૬ હેઠળની નોટિસ જારી કર્યા પછી અમલમાં મૂકાયેલ હસ્તાંતરણનો કોઈ કાનૂની પરિણામ રહેતો નથી અને એવો હસ્તાંતરણ હક્કસત્તા કે હસ્તાંતરણ ગ્રહીતાને કોઈ અધિકાર પ્રદાન કરતું નથી. આવા કેસોમાં, મિલ્કતનો ધારક એ દલીલ કરી શકતો નથી કે તે સદ્ભાવે હસ્તાંતરણ ગ્રહીતા છે અથવા યોગ્ય મૂલ્યચુકવણી બદલનો ખરાબરો ખરીદનાર છે. જમીંદારની કાર્યવાહી પ્રલંબિત હોય તે દરમિયાન મિલ્કત ખરીદનાર હસ્તાંતરણ ગ્રહીતાને આવી દલીલ ઉપલબ્ધ નથી. એ સાચું છે કે જમીન સેફેમાની કલમ ૬(૧) હેઠળની નોટિસ પહેલાં ગિરવે મૂકવામાં આવી હતી. પરંતુ મિલ્કતના વેચાણ માટે હરાજી નોટિસ પછી યોજાઈ હતી. તેથી, ગિરવેની રચના થયા પછી જો મિલ્કતના માલિકે પોતે જ મિલ્કત સંબંધે કોઈ કાનૂની અસમર્થતા ભોગવી હોય, જેમ કે હાલના કેસમાં સેફેમાની જોગવાઈઓના બળે થઈ છે, તો ગિરવેધારક તેના પર પડતા તેના પ્રભાવથી બચી શકતો નથી, ખાસ કરીને કલમ ૨૪ હેઠળ સેફેમાની જોગવાઈઓને અપાયેલ અગ્રતા ધરાવતા પ્રભાવને

ધ્યાનમાં લેતાં અને જે હેતુઓ તથા ઉદ્દેશ્યો માટે આ અધિનિયમ ઘડવામાં આવ્યો હતો તે જોતા.

૧૩. વર્તમાન કેસની હકીકતો કંઈક વિશિષ્ટ અને ભિન્ન છે. સાફેમા હેઠળની કાર્યવાહીનો વિષય બે અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓ પાસે રહેલા શેરો હતો. આવા શેરો કંપની દ્વારા જારી કરાયેલા શેરોમાં બહુમતી હિસ્સો ધરાવતા હતા. સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન સાફેમા સત્તાધિકારીએ અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓના આવા શેરો સામે જ કાર્યવાહી કરી હતી. સાફેમાની કલમ ૬(૧) હેઠળની નોટિસથી શરૂ કરીને કલમ ૭(૧) હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ સુધી, સમગ્ર ધ્યાન અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓના શેરોના જમીભૂત કરવાની બાબત પર હતું. નોટિસ દ્વારા અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓને શેરોની તેમની પ્રાપ્તિનો સ્ત્રોત સમજાવવા કહેવામાં આવ્યું હતું. આવી નોટિસમાં અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓની ચલ તેમજ અચલ એવી અનેક મિલ્કતોનો સમાવેશ થતો હતો. વિવાદાસ્પદ શેરો ચલ મિલ્કતનો ભાગ હતા. અંતિમ જમીભૂત કરવાનો આદેશ આ શેરો સહિત અનેક મિલ્કતો અંગે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા સાફેમાની કલમ ૭ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોના પરિણામે, અને જ્યારે અટકાયત પામેલા વ્યક્તિઓની અપીલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવતા તે આદેશોને અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ, ત્યારે કેન્દ્રીય સરકાર શેરોની માલિક બની ગઈ. અપીલકર્તાની તરફથી ઉપસ્થિત વકીલે બહુ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી કે સાફેમાની કલમ ૭(૪) હેઠળ અનુસંગિક રીતે કંપનીના રજીસ્ટરમાં કેન્દ્રીય સરકારનું નામ દાખલ કરવાની કાર્યવાહી ન થતા, એવો હસ્તાંતરણ અધૂરો રહ્યો હતો. અમે આ દલીલ સ્વીકારી શકતા નથી. કલમ ૭(૪) હેઠળ જે કરવાનું

આવશ્યક હવું તે અનુસંગિક અને પ્રક્રિયાત્મક પગલું હવું, અર્થાત કંપનીના રજીસ્ટરમાં શેરના માલિક તરીકે કેન્દ્રીય સરકારનું નામ દાખલ કરવું. આવી ઔપચારિકતા પૂર્ણ થઈ હતી કે નહીં, તે બાબતનો સાફેમાની કલમ ૭ હેઠળ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા શેરોના જમીભૂત કરવાના આદેશ પર કોઈ પ્રભાવ પડી શકતો નથી. આવા આદેશના બળે કેન્દ્રીય સરકાર શેરોની માલિક બની ગઈ અને મૂળ શેરધારકોના સ્થાને આવી ગઈ. માત્ર એટલા કારણે કે કલમ ૭(૪)માં જોગવાઈ મુજબ કેન્દ્રીય સરકારનું નામ દાખલ કરવાની પ્રક્રિયાત્મક કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી નહોતી, તેનાથી શેરોને જમીભૂત કરનાર સક્ષમ સત્તાધિકારીનો આદેશ રદબાતલ થતો નથી.

૧૪. તેમ છતાં અંતિમ વિશ્લેષણમાં જે પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ તે એવી હતી કે, અગાઉ જે શેરો અટકાયતગ્રસ્ત વ્યક્તિઓ પાસે હતા, તેમના માલિક કેન્દ્ર સરકાર બની ગઈ. આવા હક્કના બળે કેન્દ્ર સરકાર તે શેરોનું નિવારણ કરી શકતી અને તેમાંથી પ્રાપ્ત થતી રકમ પોતાના હિતે વાપરી શકતી. કેન્દ્ર સરકાર કદાચ શેરહોલ્ડર તરીકે પણ કાર્ય કરી શકતી અને કદાચ કંપનીના કાર્ય અને તેના નિર્ણયો ઉપર પણ પ્રભાવ પાડી શકતી. કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૯૧(૧) એ જોગવાઈ કરે છે કે, અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, કંપનીના નિયામક મંડળને એવા તમામ અધિકારોનો ઉપયોગ કરવાનો અને એવા તમામ કૃત્યો તથા કાર્યો કરવાની સત્તા રહેશે, જે કરવા અને અમલમાં મૂકવા માટે કંપની અધિકૃત હોય. તેમ છતાં, કંપની અને શેરહોલ્ડરો અલગ અને ભિન્ન સત્તાઓ હતાં. કંપનીમાં શેરહિસ્સેદારી બહુમતીની હોય કે લગભગ સંપૂર્ણ હિસ્સેદારી હોય, માત્ર તે કારણસર આપમેળે કેન્દ્ર

સરકાર કંપનીની સંપત્તિની માલિક બની જાય એવું નથી, જાણે સંપત્તિ કંપનીની નહીં પરંતુ શેરહોલ્ડરોની માલિકીમાં હોય.

૧૫. પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, અટકાયતગ્રસ્ત વ્યક્તિઓના શેરોના જમીકરણના માત્ર આધાર પર જ સેફેમાની કલમ ૧૯ હેઠળ મિલકત વિરુદ્ધ કાર્યવાહી ચલાવવાનો નિર્દેશ આપી સત્તાધિકારીઓએ ગંભીર ભૂલ કરી હતી.

૧૬. અમને એ અંગે જાગૃતિ છે કે કંપનીની મિલકતો બાદમાં અટકાયતગ્રસ્તોના ભત્રીજા સિવાય અન્ય કોઈ નહીં એવા વ્યક્તિએ ખરીદી હતી. અમારી મત મુજબ, હાલના વ્યવહાર સાથે સંબંધિત હદ સુધી તેનો કોઈ અસરકારક સંબંધ થતો નથી. જો સાફેમા હેઠળની સક્ષમ સત્તાને એવું મત હોય કે કંપનીની મિલકતનું અટકાયતગ્રસ્તોના ભત્રીજા દ્વારા થયેલું આવું સંપાદન સાફેમાની અન્ય કોઈ જોગવાઈઓના આવરણમાં પણ આવતું હતું અથવા ભત્રીજો અટકાયતગ્રસ્તોનો સંબંધિત વ્યક્તિ હોવાને કારણે તેના સંપાદનની પણ તપાસ થવી આવશ્યક હતી, તો સક્ષમ સત્તા માટે એમ કરવું ખુદ્દું હતું. જો વેચાણમાં મિલકતને તેની મહત્તમ સંભવિત કિંમત મુજબ સંપૂર્ણ વેચાણ પ્રતિફળ પ્રાપ્ત થયું ન હોય, તો પોતાના નાણાકીય હિતના સંરક્ષણ માટે યોગ્ય પગલાં લેવાનું જીએસએફસીનું કામ હતું. જોકે, આ હકીકતો કંપનીની મિલકત સામે અટકાયતગ્રસ્તોના હિંસાઓના જમીકરણ દ્વારા કાય વાહી કરવા માટે કેન્દ્રીય સરકારની કાર્યવાહીનું માન્યકરણ કરતી નથી.

૧૭. અમે સાફેમાની કલમ ૧૩ માં રહેલી જોગવાઈઓથી અજાણ નથી, જે ઉપર નોંધવામાં આવ્યું છે તેમ, એ નિર્ધારિત કરે છે કે અધિનિયમ હેઠળની કોઈ પણ

નોટિસ, ઘોષણા અથવા આદેશ માત્ર સંપત્તિ અથવા તેમાં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિના વર્ણનમાં થયેલી કોઈ ભૂલના કારણસર અમાન્ય બનશે નહીં, જો તે રીતે ઉલ્લેખિત વર્ણનમાંથી આવી સંપત્તિ અથવા વ્યક્તિ ઓળખી શકાય તેવી હોય. હાલના કેસમાં, તે સંપત્તિના વર્ણનની માત્ર ભૂલનો મામલો નહોતો. તે એવી સંપત્તિ વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવાનો કેસ હતો, જે સર્વથા જમીની વિષયવસ્તુ જ નહોતી. સાફેમાની કલમ ૧૧, જેનું અમે સ્મરણ કરાવી શકીએ, વિશિષ્ટ છે અને તે જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૬ અથવા ૧૦ હેઠળ નોટિસ આપવામાં આવ્યા પછી, ઉક્ત નોટિસમાં ઉલ્લેખિત કોઈ પણ સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ કરવામાં આવે અને અંતે કલમ ૭ હેઠળ આવી સંપત્તિ જમ કરવાનો આદેશ કરવામાં આવે, તો આવી સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ રદબાતલ ગણાશે. તેથી, દરેક તબક્કે ઉલ્લેખ કલમ ૬ અથવા ૧૦ હેઠળની નોટિસમાં દર્શાવેલ સંપત્તિઓનો અને ત્યારબાદ કલમ ૭ હેઠળ આવી સંપત્તિઓ જમ કરવાના આદેશનો છે. આવા કેસમાં, આવી સંપત્તિનું હસ્તાંતરણ રદબાતલ ગણાશે. હાલના કેસમાં, કલમ ૬ હેઠળની નોટિસની વિષયવસ્તુ અટકાયતમાં રહેલા વ્યક્તિઓના શેરો હતા અને કલમ ૭ હેઠળ એવા શેરો કેન્દ્રીયમાં જમ કરવામાં આવ્યા

સરકાર. જો કલમ ૬ હેઠળની નોટિસની તારીખ અને કલમ ૭ હેઠળના જમીના આદેશ વચ્ચે ઉક્ત શેરોનું કોઈ હસ્તાંતરણ થયું હોત, તો એવું હસ્તાંતરણ સાફેમાની કલમ ૧૧ના પ્રભાવ હેઠળ આવત. સાફેમાની કલમ ૧૧ના બળે, કંપનીની મિલકતના હસ્તાંતરણને લક્ષિત કરી શકાય નહીં, કારણ કે કંપનીની મિલકત કલમ ૬ હેઠળની નોટિસ અથવા કલમ ૭ હેઠળના જમીના આદેશનો વિષયવસ્તુ નહોતી.

૧૮. નોંધ્યા મુજબ અધિનિયમની કલમ ૨(૨) એવા વ્યક્તિઓની યાદી આપે છે, જેઓ પર ઉપકલમ (૧) મુજબ જોગવાઈ લાગુ પડે છે. કલમ (ડી) મુજબ કલમો (એ) અથવા (બી) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિના દરેક સહયોગીને પણ સફેમા હેઠળ આવરી લેવામાં આવે છે. સ્પષ્ટીકરણ ૩ ની કલમ (૩) મુજબ ‘સહયોગી’ શબ્દનો અર્થ એવો થશે કે વ્યક્તિઓનો કોઈપણ સંગઠન, વ્યક્તિઓનું મંડળ, ભાગીદારી પેઢીઓ અથવા કંપનીઝ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ના અર્થમાં ખાનગી કંપની, જેમાં આવી વ્યક્તિ સભ્ય, ભાગીદાર અથવા નિર્દેશક રહી હોય અથવા હોય. જ્યારે અટકાયતમાં રહેલ વ્યક્તિઓ કંપની દ્વારા જારી કરાયેલ લગભગ સંપૂર્ણ શેરો ધરાવતા હતા, ત્યારે સક્ષમ પ્રાધિકાર કોર્પોરેટ આવરણ ભેદી શક્યો હોત અને એવો દાવો કરી શક્યો હોત કે કંપનીની રચના માત્ર અધિનિયમની જોગવાઈઓને નિષ્ફળ બનાવવા માટેનું છદ્માવરણ અથવા ધુમ્પટ છે અને હકીકતમાં કંપનીના નામે પ્રાપ્ત કરાયેલ મિલ્કતો અટકાયતમાં રહેલ વ્યક્તિઓની બેનામી મિલ્કતો જ છે તથા નાણાંના સ્ત્રોત તેમનામાંથી જ વહેતા હતા. હકીકતમાં, કલમ ૨ ની ઉપકલમ (૨) ની કલમ (ડી) ને સ્પષ્ટીકરણ ૩(૩) સાથે વાંચતાં એવો દાખલો મળે છે કે જેમાં કાયદેસર રીતે કોર્પોરેટ આવરણ ઉઠાવી શકાય અથવા ભેદી શકાય. જો સક્ષમ પ્રાધિકાર ઇચ્છુક હોત, તો તે કંપનીની મિલ્કતો સામે કાર્યવાહી કરી શક્યો હોત, કારણ કે અટકાયતમાં રહેલ વ્યક્તિઓ આવી ખાનગી કંપનીના નિર્દેશકો હોવાને કારણે, કંપની તેથી કલમ ૨ ની ઉપકલમ (૨) ની કલમ (ડી) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિના સહયોગી તરીકે આવરી લેવાતી. દુર્ભાગ્યવશ, એવું કરવામાં આવ્યું નહોતું.

૧૯. કંપની વિરુદ્ધ કોઈ કાર્યવાહી ન હોવા અને કંપનીની મિલ્કતો વિરુદ્ધ કોઈ

કાર્યવાહી ન હોવા સંજોગોમાં, અમને ભય છે કે સેફેમાની કલમ ૧૯ હેઠળ પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કરાયેલ કાર્યવાહી કાયદેસર માન્ય ગણાય તેવી નથી. કલમ ૧૯ મુજબ મિલકતનો કબજો લેવાની કાર્યવાહી માત્ર એવી મિલકત સામે જ માન્ય છે, જેને કેન્દ્રીય સરકારના હિતે જમ જાહેર કરવામાં આવી હોય, અને તેનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ તેમજ મિલકતના કબજામાં રહેલ અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ અથવા નિર્ધારિત અવધિમાં તેની કબજેદારી સક્ષમ સત્તાધિકારીને સોંપવામાં નિષ્ફળ ગયેલી હોય.

૨૦. વર્તમાન કેસમાં, કંપનીના પટ્ટાધારક હકો ક્યારેય સેફેમા હેઠળની જમીની કાર્યવાહીનો ભાગ રહ્યા નહોતા. માત્ર કંપનીના શેરોની જમી થવાથી આપોઆપ કંપનીની મિલકતો કેન્દ્ર સરકારમાં જમ થઈ જાય એવો પરિણામ નીકળતો નથી. આ બંને અલગ અને સ્વતંત્ર પાસાઓ છે. સત્તાધિકારીની કાર્યવાહી એ આધાર પર આગળ વધે છે કે કંપની અને અટકાયતમાં રહેલ વ્યક્તિઓ કાયદેસર રીતે એક જ વ્યક્તિઓ હતા, અને તે દરમિયાન કંપની અને શેરહોલ્ડરો અથવા તો નિર્દેશકો વચ્ચેનો કાનૂની ભેદ સંપૂર્ણપણે અવગણીને તથા લોપ પામાડીને કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે.

૨૧. પ્રેમીબેને બોમ્બે વડી અદાલતને આપેલ બાંહેધરીના ઉદ્ધંધનમાં વર્તન કર્યું હતું તેવી દલીલ પણ યોગ્ય નથી. મિલકતોનું વેચાણ પ્રેમીબેને કર્યું નહોતું. તેનો વેચાણ જી.એસ.એફ.સી. દ્વારા સંકટગ્રસ્ત વેચાણમાં કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં, બાંહેધરી કંપનીમાં તેના હિસ્સા અંગે હતી, કંપનીની મિલકત અંગે નહોતી.

૨૨. પરિણામે, એચએસપીએલની અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે.

૨૩. બાકીના અપીલકર્તાઓ એચએસપીએલના હકશીર્ષક મારફતે હક, માલિકીહક અને હિતનો દાવો કરે છે. તેથી, તેમની અરજીઓ ફગાવનાર વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદાને રદ કરવા સિવાય, તેમના પક્ષે કોઈ અલગ આદેશ આપવો આવશ્યક બનશે નહીં.

૨૪. જ્યાં સુધી જીઆઈડીસી દ્વારા મિલકતના હસ્તાંતરણ બાબતે અપીલકર્તાઓની પ્રાર્થનાનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી હવે સેફેમા સંબંધિત અડચણ દૂર થઈ ગઈ હોવાથી, મિલકતના હસ્તાંતરણ માટે અરજદારો અન્ય તમામ પ્રક્રિયાત્મક આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરે તે શરતે, જીઆઈડીસી કાયદા અનુસાર આગળની કાર્યવાહી કરશે.

૨૫. આ ચુકાદાના બળે, જ્યારે અમે એસ.એ.એફ.ઈ.એમ.એ.ની કલમ ૧૯ હેઠળ સત્તાધિકારીની કાર્યવાહી કાયદેસર રીતે અયોગ્ય હોવાનું જાહેર કર્યું છે, ત્યારે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૫.૧૧.૨૦૦૯ ના આંતરિમ આદેશ હેઠળ સંભવિત લાઈસન્સ ફી તરીકે અપીલકર્તાઓએ સક્ષમ સત્તાધિકારી સમક્ષ જમા કરાવેલી રકમ પરત આપવાપાત્ર બનશે. બાકીના અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત માનનીય વકીલોએ જેના સંબંધે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નથી, તે મુજબ સક્ષમ સત્તાધિકારીએ **ઉક્ત** રકમ એચ.એસ.પી.એલ.ને પરત કરવી.

૨૬. આ તબક્કે, સત્તાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે એ સત્તાવાળાઓને વધુ અપીલો પ્રસ્તુત કરી શકે તે માટે બે મહિનાની અવધિ સુધી આ ચુકાદા પર સ્થગિતિ આપવા પ્રાર્થના કરી હતી. હવે જ્યારે અપીલો મંજૂર કરવામાં આવી છે, ત્યારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ તેમજ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોની લંબિત સ્થિતિ દરમિયાન જે રીતે કરવામાં આવ્યું હતું તે મુજબ અપીલકર્તાઓને દર

મહિને રૂ. ૩ લાખની રકમ જમા કરાવતા રહેવા માટે નિર્દેશ કરવો યોગ્ય ગણાશે નહીં. તેમ છતાં, અગાઉથી જમા કરાવેલ રકમોની પરતફેર અંગેનો નિર્દેશ સ્થગિત રાખી શકાય. તેથી, આ ચુકાદાને અપીલકર્તાઓ દ્વારા તા. ૫.૧૧.૨૦૦૯ના વચગાળાના આદેશ હેઠળ જમા કરાવેલ રકમની પરતફેર અંગેના નિર્દેશની હદ સુધી, જે પછીથી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોની લંબિત સ્થિતિ દરમિયાન ચાલુ રાખવામાં આવ્યો હતો, તા. ૨૫.૯.૨૦૧૪ સુધી સ્થગિત રાખવામાં આવે છે.

૨૭. તે મુજબ તમામ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો તેમજ દિવાની અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(અકિલ કુરેશી)
(મોહિન્દર પાલ, ન્યાયાધીશ.)

This judgment has been translated using AI Tool
— M/s. Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.